

FRA paziņojums presei

Vīne/Brisele, 5. maijā

Tiesiskajai videi jābūt bērniem draudzīgākai – secina Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA)

Ik gadu Eiropas Savienībā simtiem tūkstošu bērnu ir iesaistīti tiesvedībā. Tiesu sistēmām jādara kas vairāk, lai parūpētos par šo bērnu vajadzībām – tā ir secināts Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) jaunākajā ziņojumā. Bērniem draudzīgāka tiesiskā vide ir bērna interesēs, tā labāk aizsargā bērnu un viņa līdzdalību tiesas procesos padara jēgpilnu.

"Mēs nedrīkstam pieļaut, ka bērni, piedaloties tiesas procesos, ir apmulsuši vai izjūt spriedzi," saka FRA pagaidu direktors [Constantinos Manolopoulos](#). *"ES un tās dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt bērnu tiesību ievērošanu un izpildi. Tas jo īpaši attiecas uz tiesvedību. Dalībvalstīm arī jānodrošina, ka ikdienas praksē ikviena iesaistītā persona piemēro Eiropas Padomes pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesisko vidi."*

Par bērnu tiesību aizsardzības uzlabošanu tiesu sistēmās ir runa ANO Bērnu tiesību konvencijā, ko ratificējušas visas ES dalībvalstis. Eiropas Padome ir izstrādājusi īpašas pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesisko vidi, jo tā ir problēma, kas skar daudzus bērnus. Piemēram, ES 11 dalībvalstīs 2010. gadā aptuveni 74 000 bērnu cieta no noziegumiem, bet 495 000 bērnu tika traumēti sakarā ar vecāku šķiršanos.

FRA pētījumā mēs uzzinām, ka praksē bērna līdzdalība tiesvedībā ievērojami atšķiras ne vien starp dalībvalstīm, bet arī dalībvalstīs, kā arī ne vienmēr tā ir bērnam draudzīga. Tas norāda uz nepieciešamību pēc skaidriem un konsekventiem standartiem un pamatnostādnēm, kas sistemātiski jākontrolē. Pētījumā arī konstatēts, ka nepieciešami pasākumi informētības uzlabošanai un īpaša apmācība profesionāļiem.

Galvenie secinājumi attiecas uz konkrētām bērnu tiesībām, piemēram:

- pēdējo gadu laikā labāk tiek ievērotas un pildītas bērna **tiesības tikt uzklautam**, jo īpaši kriminālprocesos. Civilprocesos bērni ne vienmēr tiek uzklauti. Jāveltī vairāk pūļu, lai nodrošinātu, ka bērni tiktu uzklauti drošās un bērniem draudzīgās telpās, izmantojot paņēmienus, kas atbilst bērna vecumam un brieduma pakāpei. Bērnu uzklautišana jāveic ar pēc iespējas mazāku reižu skaitu, piesaistot nedaudzus labi apmācītus profesionāļus.
- Dalībvalstu tiesību aktos bieži ir noteiktas **tiesības uz informāciju**, taču praksē būtiski atšķiras veidi, kā bērni tiek informēti, kad tas notiek, kas to dara, par ko viņus informē un kā. Uzticību tiesiskajai videi var uzlabot

regulāra un bērniem draudzīga informācija un materiāli par bērna tiesībām un tiesu procedūrām, kas būtu pielāgoti bērna vecumam un ko sniegtu visā procesa gaitā.

- Vairums dalībvalstu ir pielikušas ievērojamas pūles, lai garantētu bērna **tiesības uz privātās dzīvas neaizskaramību un tiesības būt pasargātam** no kaitējuma un atkārtotas traumas, jo īpaši kriminālprocesos. Tomēr praksē šie aizsardzības pasākumi bieži vien tiek izmantoti nepietiekoši. Lai bērnus pienācīgi pasargātu, ES jāievieš standartprakse, ka tiesu zālēs un policijas iecirkņos ierāda atsevišķas telpas, lai nepieļautu kontaktu ar apsūdzētajiem, un ar apmācītu profesionāļu palīdzību izmantotu videoierakstus un video savienojumus.
- Kaut arī likumos paredz **vienlīdzīgu attieksmi**, darbiniekiem bieži vien nav attiecīgās prasmes un pieredzes, kā apieties ar bērniem, kuri ir neaizsargātā stāvoklī, piemēram, ar invaliditāti, vai arī kuri pieder pie kādas etniskās minoritātes. Jānodrošina efektīva uzraudzība tiesiskās vides pieejamībai bērniem un attieksmei pret viņiem tiesvedībā, novēršot jebkādu diskrimināciju. Jāveicina juridiskās palīdzības un atbalsta pieejamība bērniem, kuri ir neaizsargātā stāvoklī.

Ziņojumā ir arī uzsvērti vairāki **daudzsološas prakses piemēri**.

Lai iepazītos ar ziņojumu "Bērniem draudzīga tiesiskā vide — profesionāļu viedokļi un pieredze" (*Child-friendly justice — perspectives and experiences of professionals*) un saistītajiem materiāliem, apmeklējiet [preses sadaļu](#).

Plašākai informācijai, lūdzu, sazinieties: media@fra.europa.eu/Tālrunis: +43 1 580 30 642

Piezīmes redaktoriem

- *FRA* ir pilnvarota sniegt uz pierādījumiem balstītas konsultācijas lēmumu pieņēmējiem ES un dalībvalstīs, tādējādi sekmējot labāku informētību un precīzāku virzību debatēs un politikas nostādņēs attiecībā uz pamattiesībām.
- Secinājumi izdarīti, pamatojoties uz intervijām ar profesionāļiem, kas ik dienas ir kontaktā ar bērniem, kuri ir cietušie vai liecinieki tiesas procesos 10 ES dalībvalstīs — Apvienotajā Karalistē, Bulgārijā, Francijā, Horvātijā, Igaunijā, Polijā, Rumānijā, Somijā, Spānijā un Vācijā.
- Secinājumos izmantota arī Eiropas Komisijas veiktā statistikas datu analīze, tiesību akti un politikas nostādnes, kas apkopotas no visām ES dalībvalstīm attiecībā uz bērnu iesaisti tiesvedībā.
- Rezultātus 5. maijā apspriedīs divās "Euranet Plus" radio tiešraides debatēs ar Eiroparlamenta deputātiem.
- Sekos arī ziņojums par bērnu perspektīvām un pieredzi.